

Oświadczenie UE–Turcja (18 marca 2016)

Członkowie Rady Europejskiej spotkali się dzisiaj ze swoim tureckim partnerem. Było to już trzecie posiedzenie, licząc od listopada 2015 r., poświęcone pogłębianiu stosunków pomiędzy Turcją a UE oraz rozwiązywaniu kryzysu migracyjnego.

Członkowie Rady Europejskiej złożyli najszczerze wyrazy współczucia narodowi tureckiemu w związku z atakiem bombowym, do którego doszło w niedzielę w Ankarze. Zdecydowanie potępił ten haniebny akt i powtórzył, że nadal będą wspierać walkę z terroryzmem we wszelkich jego formach.

Turcja i Unia Europejska ponownie potwierdziły swoje zobowiązanie do realizacji wspólnego planu działania uruchomionego 29 listopada 2015 r. Poczyniono już znaczne postępy, co obejmuje również otwarcie tureckiego rynku pracy dla Syryjczyków objętych ochroną czasową, wprowadzenie nowych wymogów wizowych dla Syryjczyków i obywateli innych państw, zwiększenie wysiłków tureckiej straży przybrzeżnej i policji w zakresie bezpieczeństwa oraz zintensyfikowaną wymianę informacji. Ponadto Unia Europejska rozpoczęła wydatkowanie 3 mld euro, pochodzących z Instrumentu Pomocy dla Uchodźców w Turcji, na konkretne projekty; postępują także prace nad liberalizacją reżimu wizowego oraz w zakresie rozmów o przystąpieniu do UE - obejmuje to również otwarcie rozdziału 17 w grudniu ub.r. W dniu 7 marca 2016 r. Turcja zgodziła się ponadto zaakceptować szybkie odesłanie wszystkich migrantów przedostających się z Turcji do Grecji, którzy nie wymagają ochrony międzynarodowej, a także przyjąć z powrotem wszystkich migrantów o nieuregulowanym statusie zatrzymanych na tureckich wodach. Turcja i UE uzgodniły również, że będą nadal nasilać środki w celu walki z przemytnikami migrantów, i z zadowoleniem przyjęły ustanowienie działania NATO na Morzu Egejskim. Jednocześnie Turcja i UE uznają, że niezbędne są dalsze szybkie i zdecydowane działania.

W celu rozbicia modelu biznesowego stosowanego przez przemytników, a także zaoferowania migrantom alternatywy wobec narażania życia, UE i Turcja podjęły dzisiaj decyzję o położeniu kresu nieuregulowanej migracji z Turcji do UE. Aby osiągnąć ten cel, uzgodniły następujące dodatkowe działania:

1) Wszyscy nowi migranci o nieuregulowanym statusie przedostający się z Turcji na greckie wyspy począwszy od 20 marca 2016 r. zostaną odesłani do Turcji. Będzie to przebiegało w pełnej zgodzie z prawem unijnym i międzynarodowym, co wyklucza wszelkiego rodzaju wydalenie zbiorowe. Wszyscy migranci będą objęci ochroną zgodnie ze stosownymi standardami międzynarodowymi oraz z poszanowaniem zasady *non-refoulement*. Będzie to środek o charakterze tymczasowym i nadzwyczajnym, konieczny do tego, by położyć kres cierpieniu ludzi i przywrócić porządek publiczny. Migranci przybywający na greckie wyspy będą należycie rejestrowani, a wszelkie wnioski o udzielenie azylu będą indywidualnie rozpatrywane przez greckie organy zgodnie z dyrektywą w sprawie procedur azylowych, we współpracy z UNHCR. Migranci, którzy nie będą wnioskować o udzielenie azylu lub których wnioski zostaną uznane za bezzasadne lub niedopuszczalne zgodnie ze wspomnianą dyrektywą, będą odsyłani do Turcji. Turcja i Grecja, wspomagane przez unijne instytucje i agencje, podejmą niezbędne działania i dokonają wszelkich niezbędnych uzgodnień dwustronnych, co dotyczy również obecności tureckich urzędników na greckich wyspach oraz greckich urzędników w Turcji - począwszy od 20 marca 2016 r. - tak by zapewnić łączność i tym samym ułatwić właściwe funkcjonowanie tych uzgodnień. Koszty operacji powrotowych w odniesieniu do migrantów o nieuregulowanym statusie zostaną pokryte przez UE.

2) Każdemu odesłaniu Syryjczyka z wysp greckich do Turcji będzie towarzyszyć przesiedlenie innego Syryjczyka z Turcji do UE, z uwzględnieniem oenzetowskich kryteriów podatności na zagrożenia. Przy wsparciu Komisji, agencji UE i innych państw członkowskich oraz UNHCR zostanie ustanowiony mechanizm, który ma zapewnić, że zasada ta będzie stosowana począwszy od dnia rozpoczęcia odsyłania. Pierwszeństwo będą mieli migranci, którzy nie wjechali uprzednio nielegalnie do UE ani nie podejmowali takich prób. Jeżeli chodzi o UE, będzie ona na mocy tego mechanizmu dokonywała przesiedleń, w pierwszej kolejności honorując zobowiązania podjęte przez państwa członkowskie w konkluzjach z posiedzenia przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie 20 lipca 2015 r., w ramach których wciąż pozostaje do wykorzystania 18 000 miejsc dla przesiedlanych osób. Jakikolwiek dalsze potrzeby w zakresie przesiedleń będą zaspokajane z zastosowaniem podobnego dobrowolnego uzgodnienia, z zachowaniem limitu dodatkowych 54 000 osób. Członkowie Rady Europejskiej z zadowoleniem odnotowują, że Komisja zamierza przedstawić zmianę do decyzji o relokacji z 22 września 2015 r., tak aby wszelkie zobowiązania w zakresie przesiedlania podjęte w ramach tego uzgodnienia można było odliczać z puli nieprzydzielonych miejsc dostępnych na mocy tej decyzji. Jeżeli te uzgodnienia nie doprowadzą do osiągnięcia celu, jakim jest położenie kresu nieuregulowanej migracji, a

liczba odesłanych osób zbliży się do wskazanej wyżej liczby miejsc, mechanizm ten zostanie poddany przeglądowi. Jeżeli liczba odesłanych osób przekroczy liczby przewidziane powyżej, stosowanie mechanizmu zostanie wstrzymane.

3) Turcja przyjmie wszelkie środki konieczne do zapobiegania powstawaniu nowych szlaków morskich lub lądowych wykorzystywanych do nielegalnej migracji z Turcji do UE oraz będzie w tym celu współpracować z państwami sąsiadującymi i z UE.

4) Kiedy zjawisko nielegalnego przekraczania granicy między Turcją a UE zacznie zanikać, lub przynajmniej zostanie znacznie i trwale ograniczone, uruchomiony zostanie program dobrowolnego przyjmowania ze względów humanitarnych. Państwa członkowskie UE dobrowolnie wniosą wkłady na rzecz tego programu.

5) Realizacja harmonogramu liberalizacji reżimu wizowego zostanie przyspieszona względem wszystkich uczestniczących państw członkowskich, tak aby znieść wymogi wizowe dla obywateli tureckich najpóźniej z końcem czerwca 2016 r., pod warunkiem że spełnione zostaną wszystkie kryteria odniesienia. W tym celu Turcja podejmie kroki konieczne do spełnienia pozostałych wymagań, co pozwoli Komisji - po wymaganej ocenie zgodności z kryteriami odniesienia - przygotować do końca kwietnia stosowną propozycję, na podstawie której Parlament Europejski i Rada będą mogły podjąć ostateczną decyzję.

6) UE, w ścisłej współpracy z Turcją, jeszcze bardziej przyspieszy wydatkowanie kwoty 3 mld euro początkowo przyznanej w ramach Instrumentu Pomocy dla Uchodźców w Turcji i zapewni finansowanie kolejnych projektów dotyczących osób objętych ochroną czasową, które mają zostać szybko wskazane z pomocą Turcji przed końcem marca. Pierwsza lista konkretnych projektów na rzecz uchodźców, szczególnie w zakresie zdrowia, edukacji, infrastruktury, żywności i innych kosztów utrzymania, które mogą zostać szybko sfinansowane z tego instrumentu, zostanie wspólnie określona w ciągu tygodnia. Gdy zasoby te będą się wyczerpywały, i jeżeli powyższe zobowiązania zostaną dotrzymane, UE uruchomi dalsze finansowanie tego instrumentu w dodatkowej kwocie 3 mld euro do końca 2018 r.

7) UE i Turcja z zadowoleniem odnotowały trwające prace nad udoskonaleniem unii celnej.

8) UE i Turcja potwierdziły swoje zaangażowanie na rzecz ożywienia procesu przystąpienia, zgodnie z ich wspólnym oświadczeniem z 29 listopada 2015 r. Z zadowoleniem odnotowały otwarcie rozdziału 17 w dniu 14 grudnia 2015 r. i postanowiły, że następnym krokiem będzie otwarcie rozdziału 33 w trakcie prezydencji niderlandzkiej. Z satysfakcją odnotowały, że Komisja przedstawi w kwietniu stosowny wniosek. Prace przygotowawcze dotyczące otwarcia innych rozdziałów będą kontynuowane w przyspieszonym trybie, bez uszczerbku dla stanowisk państw członkowskich zgodnie z obowiązującymi przepisami.

9) UE i jej państwa członkowskie będą współpracować z Turcją w przypadku wszelkich wspólnych działań mających na celu poprawę warunków humanitarnych w Syrii - w szczególności w niektórych obszarach położonych blisko granicy z Turcją - które mogłyby umożliwić lokalnej ludności i uchodźcom przebywanie na bezpieczniejszych obszarach.

Prace nad wszystkimi tymi elementami będą prowadzone równolegle, a ich realizacja wspólnie monitorowana w okresach miesięcznych.

UE i Turcja postanowiły zwoływać kolejne spotkania, stosownie do potrzeb, zgodnie ze wspólnym oświadczeniem z 29 listopada 2015 r.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press